

„ÁLDOTT AZ ISTEN, KI VEZÉREL MINKET” Szent Benedek Leányainak Társasága, Tiszaújfalú

2011 nyarán kedves tanítványom megkért, hogy templomi énekkarának hangzását hangképző gyakorlatokkal fejlesszem. Jó volt együtt dolgozni a lelkes és fogékony tisztaalpári kórus tagjaival. A kórustábor második napján tanítványom elvitt gyermek- és ifjúkora kedvelt helyszínére, a tiszaujfalui zárdába. Gyakorló katolikus, szolnoki lakos létemre soha nem hallottam Szent Benedek Leányainak alföldi házáról. Nagy benyomást tett rám a tanyavilág közepén épült szép templom és rendház, a rendezett kert, a Testvérek kedvessége, áradó szeretete.

A Házat Berecz Erzsébet Skolasztika alapította 1927-ben. Berecz Erzsébet 1898. november 12-én Alsóságon született, később celldömölki lakos lett, utcájukat Celldömölkhez csatolták. Édesapja, Berecz Lajos virágkertész evangélikus vallású, édesanyja katolikus volt. Hat gyermekük született: Lajos, Dezső, Erzsébet, Jolán, Anna, Vilmos. Ismerősük szerint: „Bereczék példás családi életet éltek. A szeretetből fakadó megértés, a türelem, az egymás gondjainak vállalása, a szeretetben való együvé tartozás uralkodott náluk.”¹ Erzsébetet, akit mindenki Bözsikének nevezett, evangélikusként kereszteltek meg, de az állami anyakönyvbe katolikusként jegyezték be. Katolikus nevelést kapott, lelki fejlődését a szülői házon kívül Celldömölk város papjai, a bencés atyák, az Isteni Szeretet Leányai és a kórházban dolgozó ápoló nővérek, az Irgalmas Rend tagjai határozták meg. Az Isteni Szeretet Leányai által fenntartott zárdában óvoda, elemi és polgári leányiskola működött. A zárda félúton volt a katolikus Cell és az evangélikus Dömölk között. A mindenki által tisztelt, szeretett nővérek tevékenysége hozta közel a két rivalizáló várost.

Berecz Bözsike nagyon szerette a zárdát. Sokszor reggeltől estig ott volt. Akármit kellett segíteni, mindenre kész volt. A polgárit magántanulóként a zárdában végezte. A vallás iránti fogékonysága, imádságos lelkülete korán megnyilvánult. Ám diáktársaitól sem húzódott vissza, részt vett diákcsínyekben is. Egyszer ő hozott tüsszentőport a zárdába, megtréfálták vele fiatal nővér magyartanárukat, aki velük nevetett, miután kiderült gyakori tüsszentésének oka. Máskor pedig az ő vezényletével próbálták ki barátnőivel a dohányzást. Ekkor volt először és utoljára kezében cigareta.

Berecz Erzsébet szeretetre méltó természete már diákkorában megnyilvánult. Komolyan vette a tanulást, kitűnt rajzkészségével, jól ment neki a német és a számtan. Sokszor segített diáktársainak, de sohasem kérkedett tudásával. Kellemes külseje is rokonszenvet ébresztett: mindig mosolygó, rózsás arca, nefejejskék szeme, szőke göndör haja. A polgári iskolát 1914-ben fejezte be. Az első világháborúban vöröskeresztes ápoló nővér volt. 1917 őszén magántanuló lett az

¹ REICHARDT 2002. 11.

Irgalmas Nővérek Ranolder intézetében. Ezzel kitérhetett szülei terve elől, akik férjhez menetelre ösztönözték. 1921-ben megkapta tanítói oklevelét.

Már tanulmányai alatt vonzódást érzett arra, hogy valamiképp Istennek szentelje életét. 1922-ben messziről érkezett a hívás: az Alföldre tanítónőt, hitoktatót kerestek. A tiszaugi előkelő földbirtokos házaspár, Steer Ferenc és felesége, Fechtig Adél bárónő kerestek alkalmas személyt, aki náluk lakhat, és sokat tehetne a nép művelődése és lelki fejlődése érdekében. A „hívást” Kühár Flóris bencés atya közvetítette. Berecz Erzsébet 1922. november 11-én tanító és hitoktató lett Tiszaugon. Már megérkezése másnapján megismerkedett a néppel, a tanyák lakóival és felajánlotta, hogy különböző dolgokra, ami fontos az életben, megtanítja őket. Terveihez kapott egy üresen álló házat a Tüzes nevű szőlősgében, amit ingyen bocsátott rendelkezésére egy idős néni.

Hittan mellett a nőket horgolni, kötni, hímezni, fonni, varrni tanította, az analfabétákat, férfiakat, nőket, gyerekeket írni, olvasni. A népet szent énekekre is tanította és meghatotta őt az a buzgóság, ahogy különböző korú tanítványai a szent énekeket fújták. Tiszaug és a környező tanyák, szőlők lakói rajongtak a „drága kisasszonyért”.

1923 októberében volt Pannonhalmán az obláta beöltöztetése. Új neve a Skolasztika lett. 1924-ben letette az obláta fogadalmat az ugi kastély kápolnájában.

Dédelgetett terve volt, hogy obláta-házat alapít. Hitoktató társnőjével, Hajós Idával és Steer bárónővel szövögették a tervet. Kühár Flóris bencés atya tolmácsolta a terveket Hanauer István váci püspöknek.

Anyagi okok miatt Steerék nem tudták felépíteni az új obláta-házat, de az Alpár mellett lévő újfalusi major tiszttartói lakását odaadták anyaház céljára. A házban hat szoba volt mellékhelyiségekkel (ma ez az „Öregház”), tartozott hozzá szőlő, párholdas kert.

A közösség kánonjogilag egyházmegyei intézmény volt, a váci megyéspüspök joghatósága alá tartozott. Szabályzatukat Szent Benedek Regulája alapján dolgozták ki. A Szent Benedek Rend pannonthalmi főapátsághoz úgy kapcsolódtak, hogy a rendkívüli gyóntató mindig bencés pap volt és évenkénti lelkigyakorlatot is bencés atya vezetett.

1927. július 31-én a tiszttartói házból lett zárdát és a kápolnát felszentelték. Nyolc napos lelkigyakorlattal, öt lakóval indult a Ház. A Berecz Erzsébet Skolasztika által alapított Házban ma 19 nővér lakik. Nevük (rendi nevük) és életkoruk a belépés sorrendjében: Hildegárd 88, Veronika 87, Flóriána 90, Gabriella 85, Filoména 85, Mónika 84, Jusztina 81, Marianna 71, Erzsébet 83, Skolasztika 81, Magdolna 57, Gertrúd 75, Ágnes 41, Ágota 37, Eszter 66, Katalin 33, Mária 30, Anna 37, Kinga 32. Jelenleg Pannonhalmán él: Teréz 90, Mechtild 79, Margit 71.

Ott jártamkor dr. Áment Ferenc Lukács tartott lelkigyakorlatot. Perjelnőjük, Ágnes testvér szerint a bencés lelkiség: az Isten iránti szeretetből fakadó szeretet és szolgálat az emberek iránt.

Berecz Skolasztika életében a tanyavilágban volt tapasztalható a szegénység és a lelki, szellemi ínség, ma már a falvakban is, a Testvérek tehát missziós területnek tartják a környező falvakat. A Testvérek élelmük nagy részét maguk termelik. A Rendház kertjében és a hozzájuk tartozó földön gyümölcs és zöldség terem.

Sertéseket és baromfit tartanak. Az élelemből juttatnak a rászorulóknak, emelt ruhaneműt osztanak. A zárda mellett működő Pax otthonban az idősek lelki gondozását segítik. Kultúrmissziót teljesítenek, előadásokat tartanak, csoportokat fogadnak, lelkigyakorlatoknak adnak helyet vendégházukban, illetve gyerekek és fiatal lányok számára szerveznek lelki gyakorlatot.

Tavaly, 2011 karácsonya előtt betlehemessel járták a tanyákat, figyelve az emberek reakcióját, ki miben szenved segítséget, anyagiakban vagy szellemiekben, lelkiekben. A Testvérek többsége idős, ez a fiatalabbak tevékenységét is meghatározza. Mária testvér Félegyházán a Konstantinumban hittant tanít. Anna testvér ugyanott angolt tanított, de egy éve a Házban van szükség a munkájára. Kinga testvér Tiszaalpáron tanít hittant.

A Testvérek rendszeresen végzik zsolozsmájukat. 1977 óta van anyanyelvű bencés zsolozsma, részei először kis másoltatott lapokon terjedtek. 1994-ben adták ki a Pannonhalmi Zsolozsmát. Ezt a kiadást ideiglenesnek tervezték, ám ma is ezt használják. A zsolozsmáskönyv II. kötetének beosztása a következő (amikor a Ház vendége voltam, ebből végeztük az imaórákat):

Az évközi idő vasárnapjai és köznapjai
Krisztus Király vasárnapja
Az Úr ünnepei az évközi időben
Szentháromság vasárnapja
Krisztus Testének és Vérének főünnepei (Úrnapja)
Jézus Szentséges Szívének főünnepe
Általános rész
Vasárnap
Hétfő
Kedd
Szerda
Csütörtök
Péntek
Szombat
Szentek saját zsolozsmája
Szentek közös zsolozsmája

A Testvérek imaóráinak korátora, ahogy ők mondják, kántora egy-egy fiatal Testvér. A zsolozsma részeket részben éneklik (az antifonákat), a zsoltárokat többnyire mondják. Íme egy részlet a 2012. július 27-én felhangzott vesperásból. (A konferencián eredeti hangfelvételtől hallhatták a résztvevők) A vesperás (alkonyati imaóra) bevezetőjét, a himnuszt, két antifonát a zsoltárokkal közöljük.

Vesperás
Istenem, hallgass hívásomra!
Uram, siess segítségemre!
Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek .
Miképpen kezdetben most és mindenkor és mindörökkön öröké. Ámen

Himnusz

1. Angyal karok, most sírjátok!
Az Isten önként meghal ím,
A bűnnek hordva bélyegét
A bűnért vállal büntetést.
2. Szerelmed oly nagy, s végtelen!
S az emberszív mily szívtelen!
Az Ártatlan meghalni megy:
S nem vállal kint a sok bűnös.
3. Keresztet minket, Krisztusunk,
Örök lángoktól megkímél:
Itt égess, vágj, nagy Bíró,
Örök haláltól csak kímélj!
4. Erőtlen tested megriad
De szent Atyádnak küld szava
Erőddel hűn kövessük azt,
Urunk, mit példád tár elénk.
5. Kiket gyógyított sok sebed,
Kiket szent véred megmosott:
Segíts, ne kezdjék vétkeink
Ácsolni új keresztedet.
6. Atyánk dicsérik s egy Fiát,
Kit áldozatra átadott,
Dicsérünk, Lélek, téged is,
Kitől oltáron gyúl a láng! Ámen

1. Antifóna

Az Úr igazságos Ő tépte szét a gonoszok láncát és meghátrálva szégyent vallottak
Sion minden gyűlölői.

128. zsoltár

Sokat gyötörtek engem ifjúságom óta * vallja meg most Izrael!
Sokat gyötörtek Ifjúságom óta * de elpusztítani mégsem tudtak engem.
Ekével szántottak hátamon * hosszú barázdát húztak.
De az Úr igazságos, ő széttépte * a gonoszok minden bilincset.
Hátráljon meg és valljon szégyent * mindaz, aki Siont gyűlölí!
Olyanok legyenek, mint a fű a háztetőn * amely elszárad, mielőtt kitépnék!
Nem szedi azt marokra arató * s nem köti kévébe kéveket.
Nem mondják az arra járók + : „ Az Úr áldása legyen rajtatok * megáldunk titeket az Úr nevében.”
Dicsőség az Atyának és Fiúnak * és Szentlélek Istennek:
Miképpen kezdetben, most és mindenkor * és mindörökkön-örökké. Ámen

2. Antifóna

Uram, Te vagy Istenem nékem * hallgasd meg könyörgésem, Te vagy erős Sziklaváram, őrizd engem küzdelmeimben!

139.zsoltár

Ments meg Uram, az álnok embertől * az erőszakos férfitől védj meg engem.

Azoktól, akik szívükben rosszat terveznek * vizsályt támasztanak egész nap.

Nyelvük éles, mint a kígyó nyelve * viperaméreg van ajkukon.

Őrizd meg, Uram, a bűnös kezétől * az erőszakos embertől védj meg engem!

Arról tanakodnak, hogy elgáncsolják lépteimet * tört vetnek nekem titkon a kevélyek.

Hálót feszítenek lábam elé * csapdát állítanak utamba.

Így szólok az Úrhoz + : „Te vagy Istenem nékem*, hallgasd meg könyörgő szavamat!

Uram, Istenem, erős Sziklaváram * megvédesz engem a küzdelem napján.

Ne teljesítsd, Uram, a gonosz vágyát *, ne engedd sikerülni terveit!” ...

Tudom, hogy az Úr megvédi a gyenge jogát * és igazságot szolgáltat a szegénynek.

Az igazak áldják majd neved * a tiszta szívűek színed előtt laknak.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak * és Szentlélek Istennek.

Miképpen kezdetben, most és mindenkor * és mindörökkön-örökké. Ámen

A bevezetőmben említett Almási Szabó Tibor, 28 éves fiatalember tiszaalpári lakos. Elmondása szerint másként alakult volna az élete, ha nem találkozik Szent Benedek Leányaival. Kamaszkorában rendszeresen járt a Testvérek által vezetett közösségbe. Szinte észrevétlenül tanították őket a keresztény értékekre. Sokat beszélgettek, szalonnát sütöttek, kerékpártúrákat tettek. Bármilyen problémája volt, mindig fordulhatott a Testvérekhez. A fiatalok között a magas kultúrát képviselték. Anyagilag is támogatták az arra rászorulót. Tibor zenetanár, ezért külön fontosnak tartja, hogy a Nővérek megtanították a római katolikus népénekek ismeretére és szeretetére.

A konferenciára készülve, 2012. július 26-28-ig tartózkodtam Szent Benedek Leányainak tiszaújfalui vendégházában. Együtt imádkoztam, étkeztem a Testvérekkel. A dr. Áment Ferenc Lukács atya által tartott lelkigyakorlaton szép, igaz, kendőzetlen gondolatok hangzottak el a szerzetesi élet nehézségeiről Szent Benedek regulájának pontjai alapján. A közös étkezéseknél tapasztaltam, hogy szerényen, de szépen megterített asztalnál költik el ízletes és változatos ételeiket a Testvérek. Ott jártamkor egyiküknek születésnapja volt, terítékét virágszirmokkal díszítették. Minden étkezés után külön szándékokra imádkoznak kis kápolnájukban. Reggelijük gyors és nem közösségi jellegű, mindenki siet a munkájához.

A rendházban töltött idő alatt mindenkor az egymás iránti tapintatos szeretetet tapasztaltam. Szeretetükből, figyelmességükből én is részesültem. A szállásért és élelemért nem fogadtak el fizetséget, sőt ajándék- könyvvvel segítették munkámat.

A konferenciára készülve megismertem Berecz Erzsébet Skolasztika életét. Nagy hatással volt rám varázslatos egyénisége, gyermeki hite, szilárd hivatástudata. A Testvérek között eltöltött kevés időben is megtapasztaltam, hogy az a szeretet, amellyel Berecz Erzsébet Skolasztika az emberek felé fordult, évtizedek után is tovább él mai utódaiban Tiszaújfalun.

Mindenkinek csak ajánlani tudom, akár krízishelyzetben, akár lelki feltöltődésként, vagy csak pihenés céljából, keresse fel Szent Benedek Leányainak tiszaújfalui házát.

Irodalom

REICHARDT Aba OSB

2002 *Akit a csillag hívott. Berecz Erzsébet Skolasztika 1898.1932. Tiszaalpár.*

SZUDI, Mária

“BLESSED BE GOD, WHO GUIDED US” Sisters of Saint Benedict Monastery in Tiszaújfalu

I first heard about the Sisters of Saint Benedict Monastery in Tiszaújfalu from one of my kind students. I stayed in the guest house of the monastery from 26 to June 2012 while preparing to the conference. I prayed and had meals together with the sisters.

The monastery was founded by Erzsébet Skolasztika Berecz on 31 July 1927. The charity that governed the Founder’s venerable actions helping the countrymen in need still survives in her successors after decades. There are twelve sisters in the monastery today, six young sisters and six elderly. They produce most of their food themselves and give from that to the poor and, in addition, they distribute clothes donations. The community helps the spiritual care of the elders in Pax Nursing Home run by the monastery. The sisters also fulfil a cultural mission: giving lectures, hosting recollections, and organising spiritual days for children and young girls. They teach religion education classes in Tiszaalpár and Kiskunfélegyháza. The sisters practice devoutly their offices (Liturgy of the Hours of Pannonhalma, released in 1994).

